

VLIZ (vzw)

VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE

FLANDERS MARINE INSTITUTE

Oostende - Belgium

61852

Policy Research Corporation

CONCRETE OPLOSSINGEN GEBASEERD OP WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Naar een duurzame Belgische visserijsector

Analyserapport bij het strategisch plan voor de
Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling

Eindrapport

14 juni 2004

© **Policy Research Corporation N.V.**
Copyright 2004

Jan Moorkensstraat 68
2600 Antwerpen (België)
tel : +32 3 286 94 94
fax : +32 3 286 94 96
e-mail : info@policyresearch.be
website : www.policyresearch.be

Dit rapport waarop het auteursrecht van toepassing is, is bestemd voor intern gebruik door de geadresseerde. Elke vorm van gebruik door derden van dit rapport, volledig of gedeeltelijk, vergt een voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling.

AGENDA

Analyse Belgische Visserij

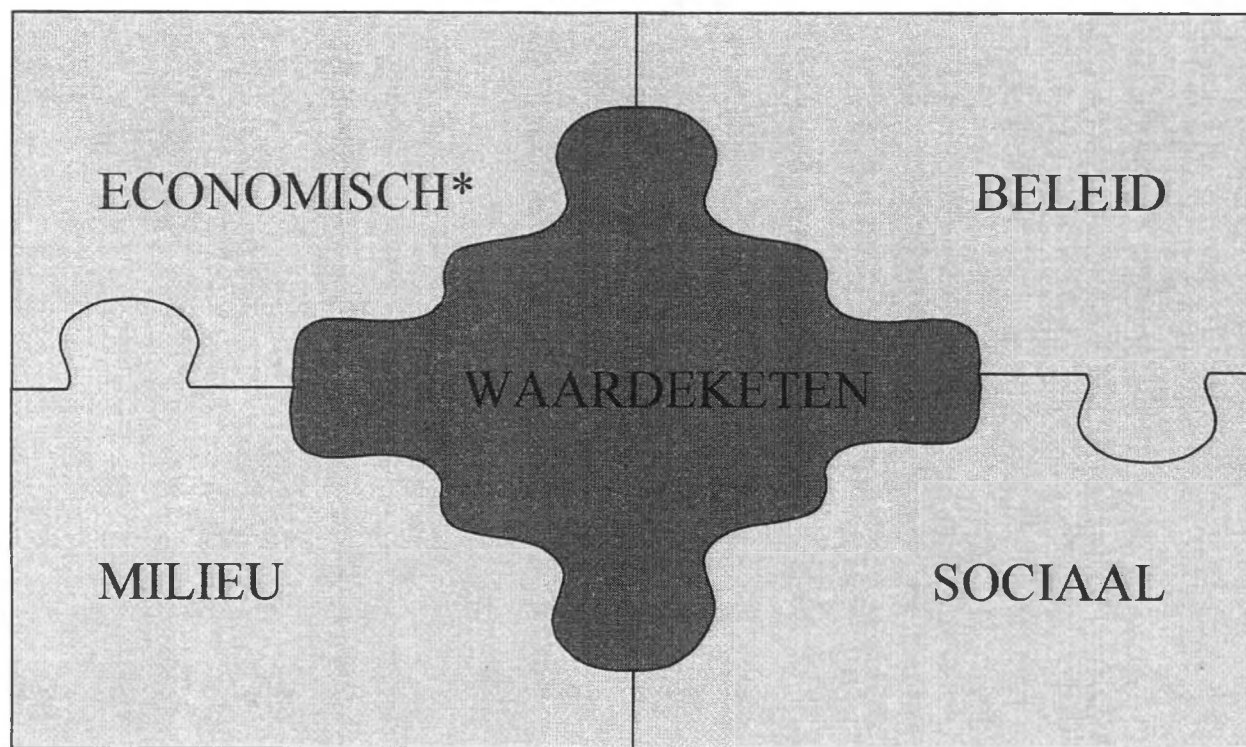
Naar een duurzame visserij

Bijlagen

- Kostenanalyse grote boomkor
- Vergelijking loonkosten België – Nederland
- Kostenanalyse kleine boomkor
- Kostenanalyse kustvisser
- Evolutie aantal zeedagen
- Inkomsten en uitgaven Productschap Vis

ANALYSEKADER BELGISCHE VISSERIJ

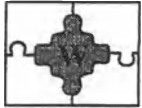
Inzichten vanuit vier deelperspectieven

* Analyse op basis van informatie tot en met 2002; detailinformatie van 2003 pas in najaar 2004 beschikbaar

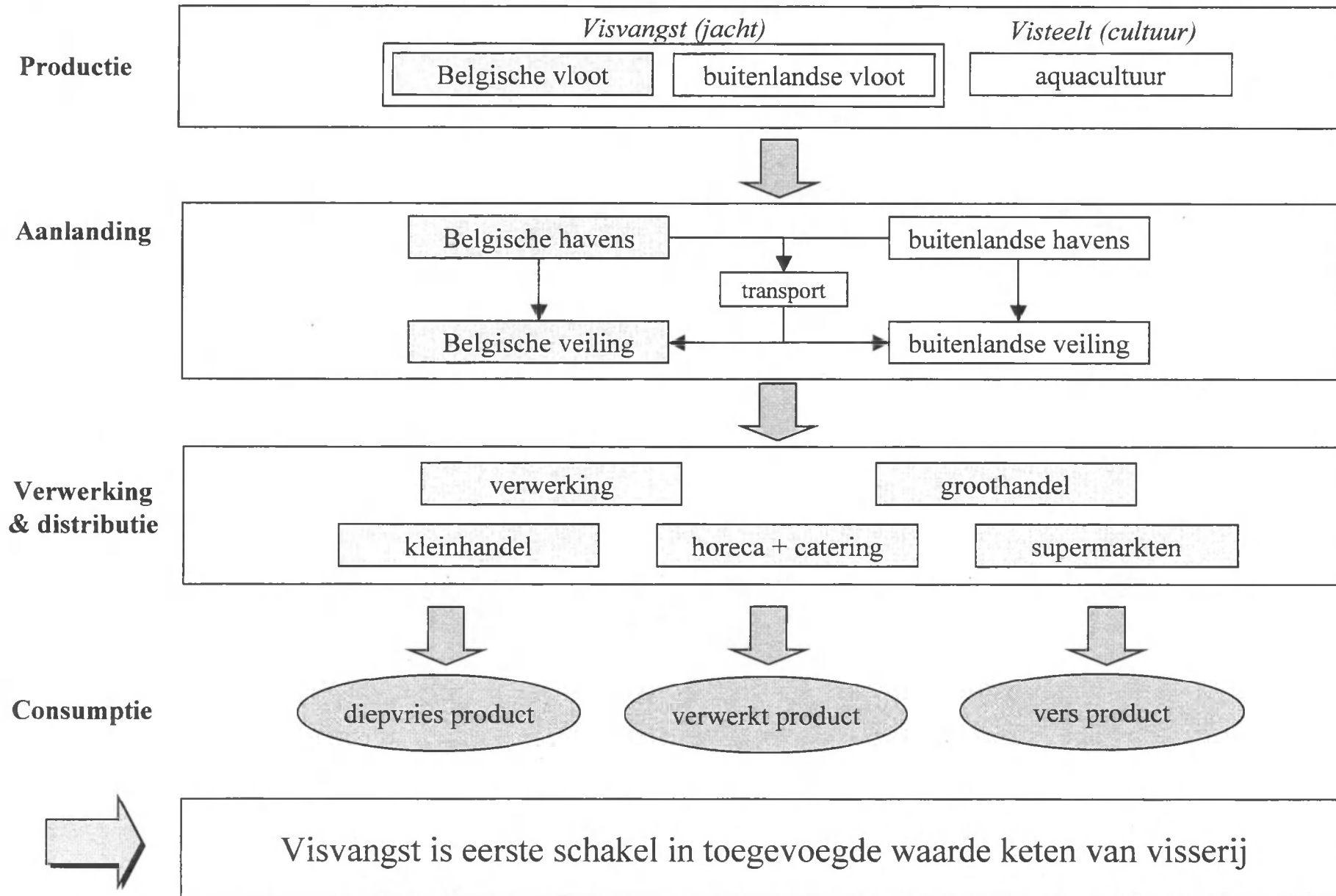

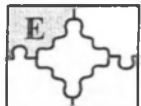
Sterkte zwakte analyse van Belgische visserij vanuit vier deelperspectieven

STRUCTUUR VAN DE SECTOR

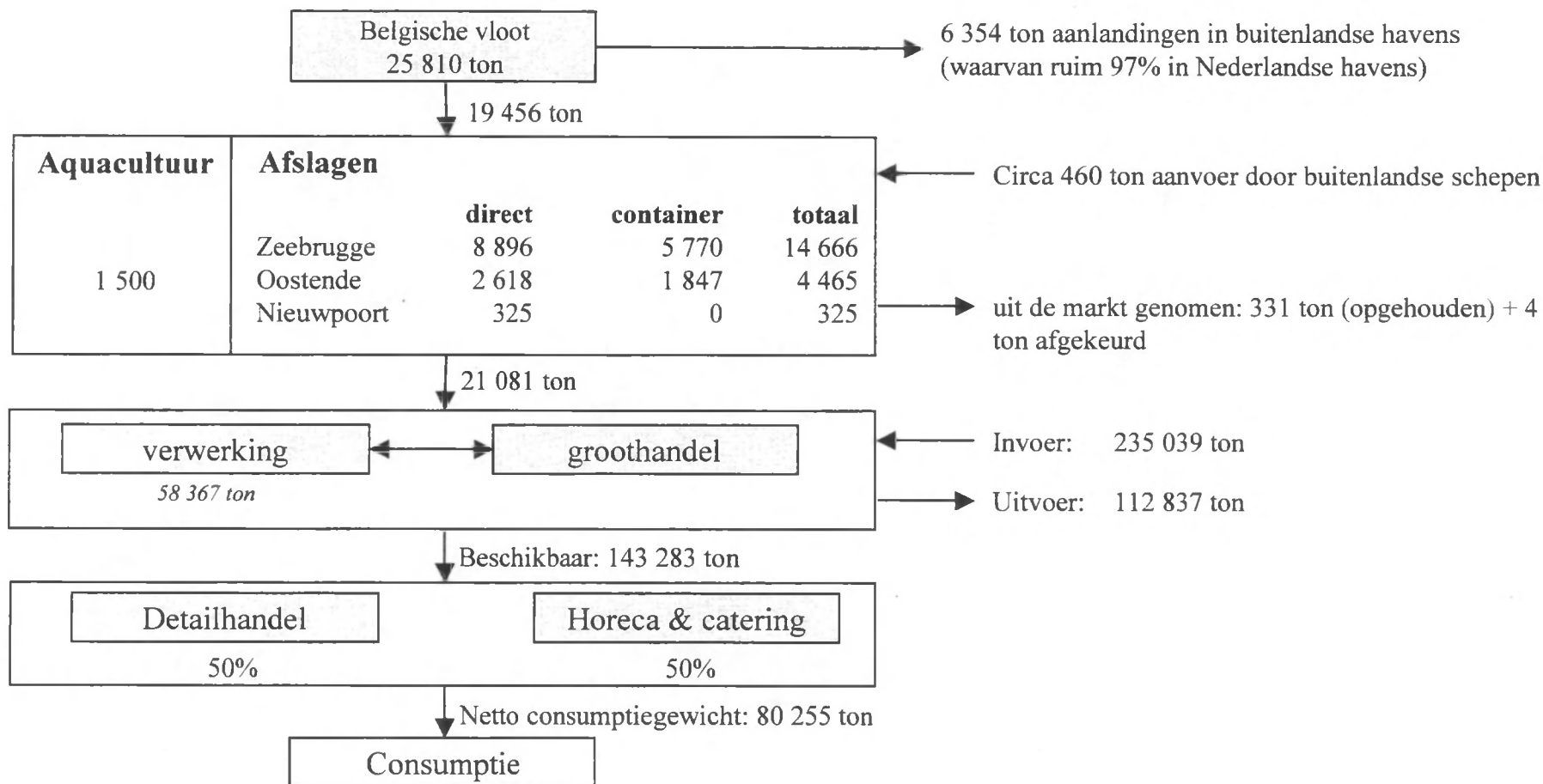
Waardeketen

VISSERIJSECTOR IN ECONOMISCH PERSPECTIEF

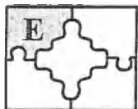
Kerncijfers afzetpatroon (volume), 2002

Bron: Aanvoer en besomming, 2002 en Conjunctuurontwikkeling in de Visserij, CRB

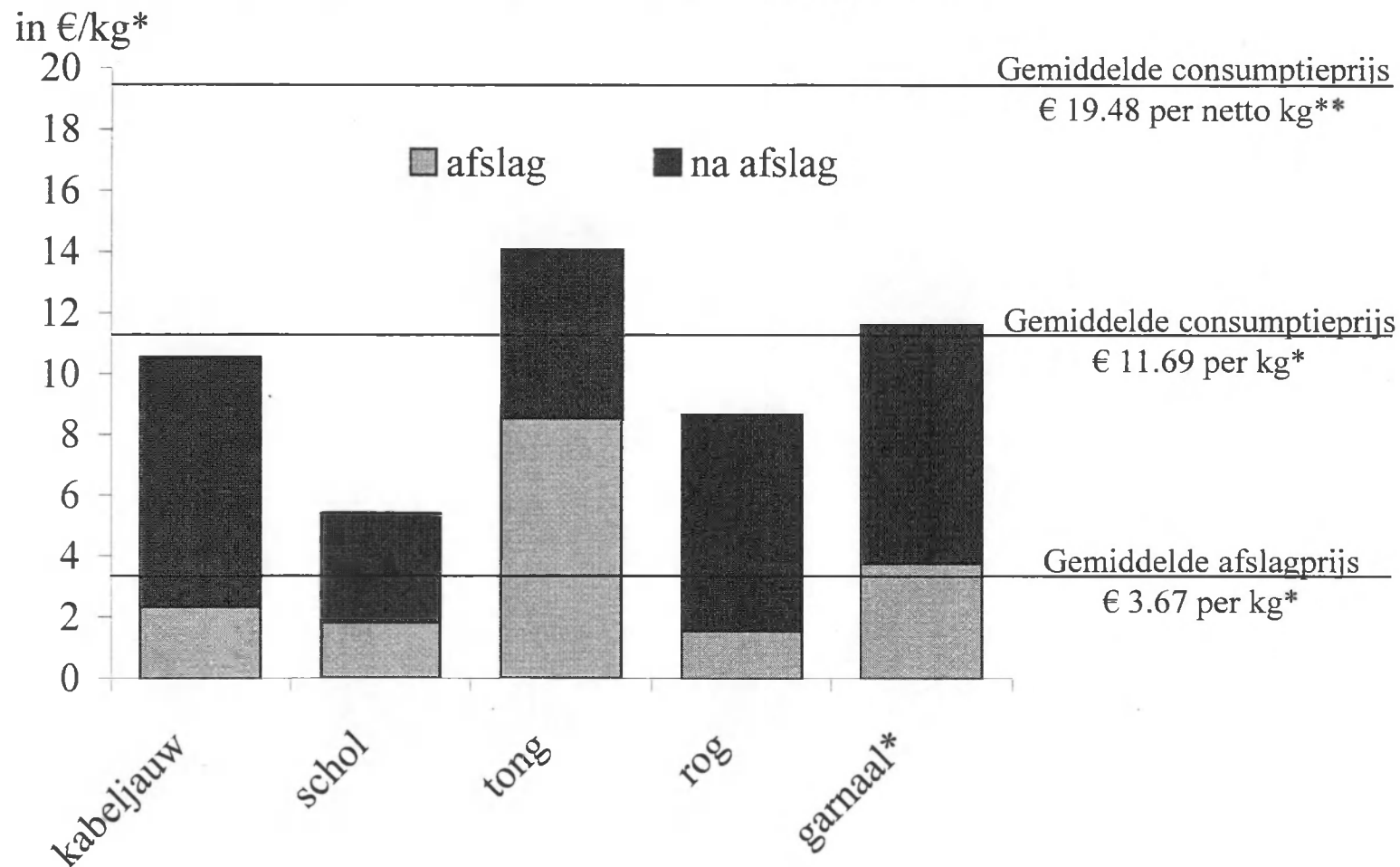

Belgische visvangst heeft maar beperkt aandeel in binnenlandse visconsumptie

VISSERIJSECTOR IN ECONOMISCH PERSPECTIEF

Kerncijfers afzetpatroon (waarde), 2002

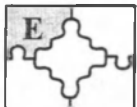

* Bruto productgewicht

** Het percentage netto consumptiegewicht ten opzichte van bruto gewicht is afhankelijk van de soort vis en grootte van de vis, maar is voor de berekeningen vastgesteld op (vrij gebruikelijk) 60%. Voor garnalen is gerekend met 33%.

Consumptieprijzen liggen gemiddeld factor 3 hoger dan afslagprijzen; grote differentiatie tussen verschillende soorten

VISSERIJSECTOR IN ECONOMISCH PERSPECTIEF

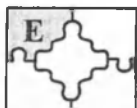
Kerncijfers afzetpatroon (prijzen), 1998 - 2002

	Evolutie consumptieprijs (1998 – 2002)	Evolutie afslagprijs (1998 – 2002)
Kabeljauw	+43%	+30%
Tong	-8%	-9%
Schol	+15%	+3%
Rog	+6%	-2%

Bron: Aanvoer en besomming, 1998 – 2002 en FOD Economie

Afslagprijzen blijven relatief achter bij toename prijsstijgingen
voor (eind)consument

VISSERIJSECTOR IN ECONOMISCH PERSPECTIEF

Kerncijfers productie en aanlanding

Besomming (in 1000 €)	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Evolutie '97 - 02	Volume effect	Prijs effect
Belgische havens	67 956	61 961	61 661	62 535	68 257	71 390	+5%	+1%	+4%
Zeebrugge	66%	67%	68%	71%	77%	77%	+24%	+22%	+2%
Oostende	30%	28%	28%	26%	20%	21%	-26%	-32%	+6%
Nieuwpoort	4%	5%	4%	3%	3%	2%	-64%	-57%	-7%
Buitenlandse havens	19 693	24 401	24 339	26 137	28 330	20 521	+4%	-8%	+12%
Totale besomming	87 649	86 331	85 999	88 672	96 584	91 911	+ 5%	-3%	+8%
Aanvoer (in ton)									
Totale aanvoer	26 813	27 146	26 467	26 522	26 976	25 809	-4%		

Bron: Aanvoer en besomming, Dienst Zeevisserij

Toename besomming (vanaf 2000) in Belgische havens voornamelijk vanwege hogere prijzen; in 2002 ook aantrekkende volumes

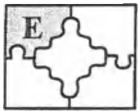
Verschuiving van deel van aanvoer van Oostende en Nieuwpoort naar Zeebrugge

- Zeebrugge eerder beperkte prijstoename (vanwege relatief betere prijsniveau in 1997)

Aanvoer in buitenland vanaf 2002 gedaald (impact invoering economische band); gemiddelde prijs gestegen door groter aandeel van duurdere soorten (bv. tong, zeeduivel) eerder dan prijsstijging van soorten zelf; waarde van aanlanding in buitenland toegenomen ondanks volume-afname

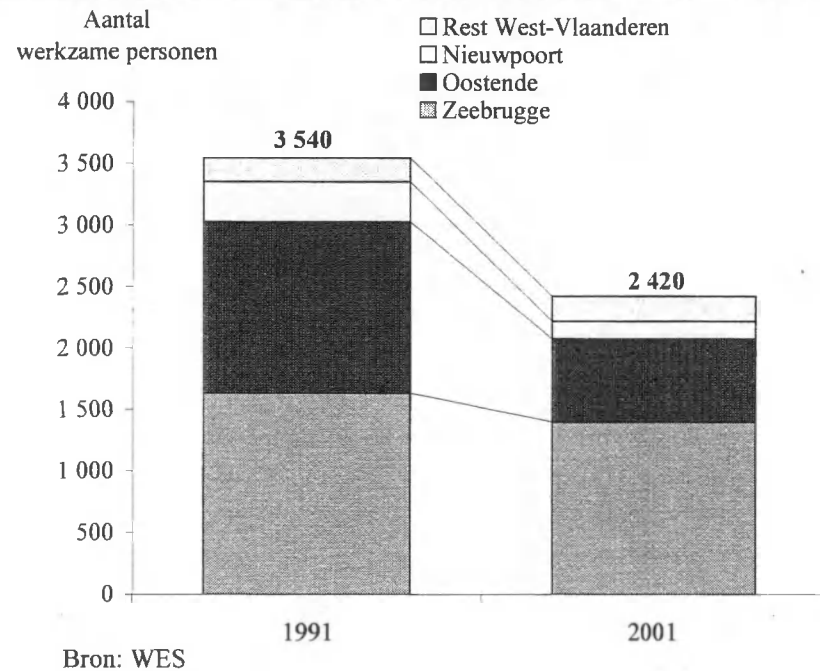
Hogere prijspeil heeft terugloop in aanvoervolumes kunnen compenseren

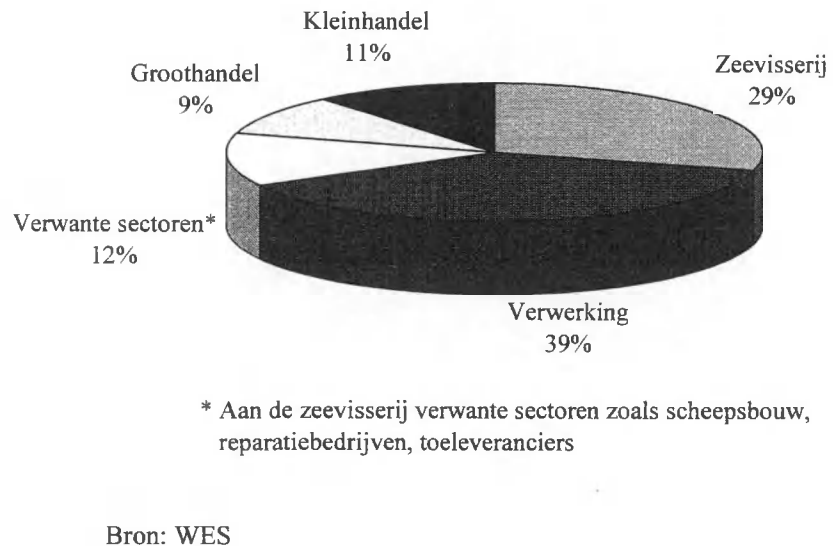
VISSERIJSECTOR IN ECONOMISCH PERSPECTIEF

Kerncijfers werkgelegenheid

EVOLUTIE WERKGELEGENHEID IN VISSERIJ-CLUSTER IN WEST-VLAANDEREN (1991 – 2001)

VERDELING WERKGELEGENHEID VISSERIJCLUSTER OVER SECTOREN

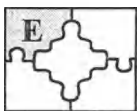

Werkgelegenheid in visserijcluster sterk teruggelopen; vooral in regio Oostende

Visserij-activiteiten geconcentreerd in provincie West-Vlaanderen; buiten West-Vlaanderen vooral handelsactiviteiten (import – export, detailhandel)

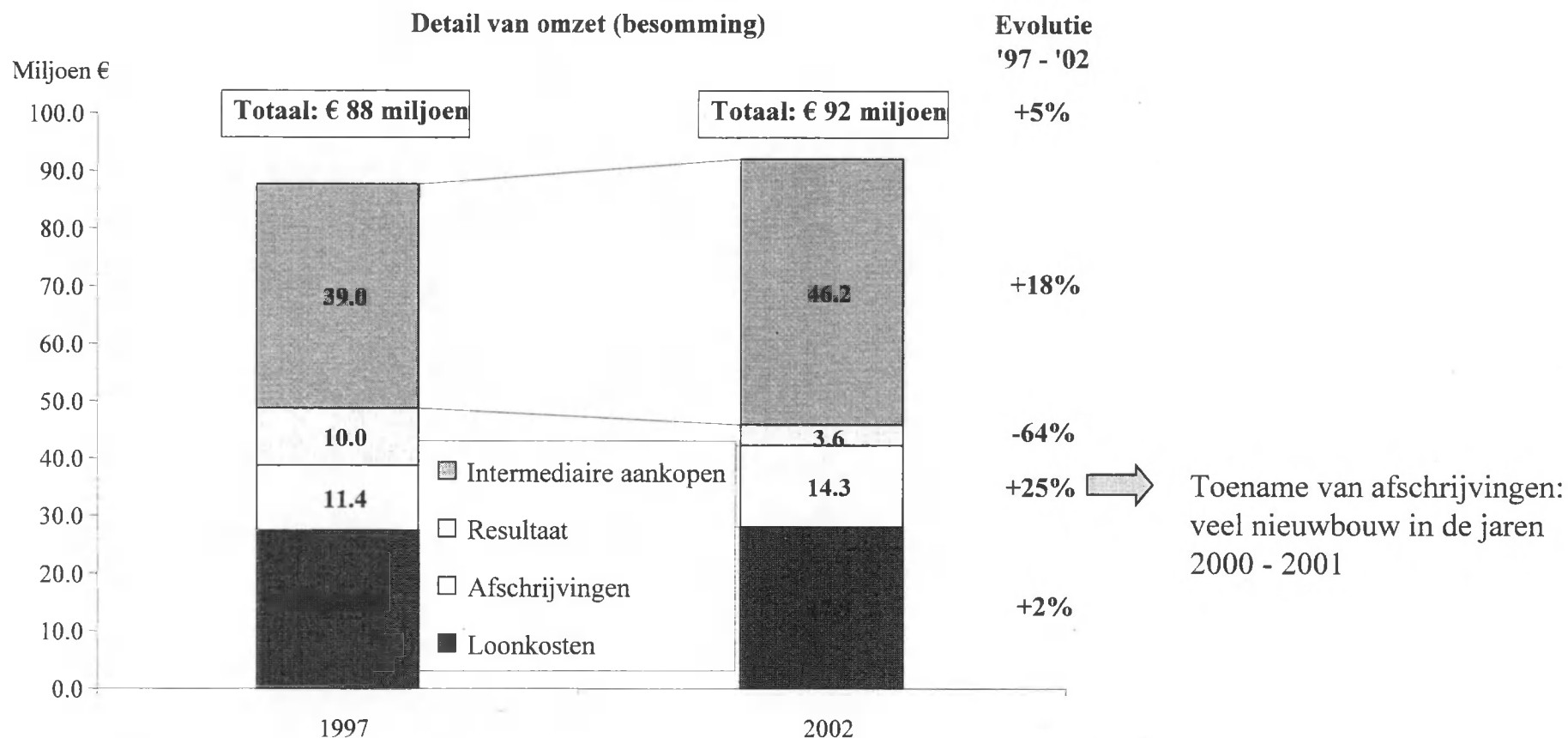

Visvangst (zeevisserij) vertegenwoordigt in West-Vlaanderen ongeveer 30% van totale werkgelegenheid in hele visserijwaardeketen

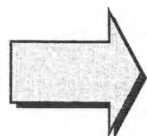

VISSERIJSECTOR IN ECONOMISCH PERSPECTIEF

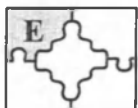
Winstgevendheid Belgische reders onder druk

Bron: Policy Research op basis van data van 'Economic Performance of Selected European Fishing Fleets, annual report 2003'; Uitkomsten van de Belgische Zeevisserij 1998 - 2002 (Dienst Zeevisserij) en bottom-up data van boekhoudkantoor Morbee-Ballegeer

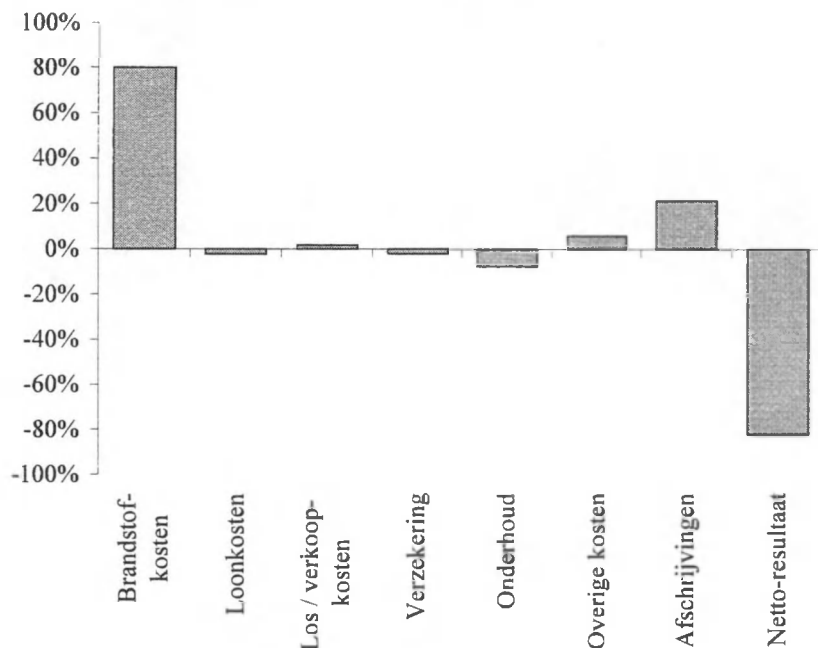
Winstgevendheid van Belgische reders staat onder druk
voornamelijk door veel sterkere stijging kostenniveau dan toename omzet

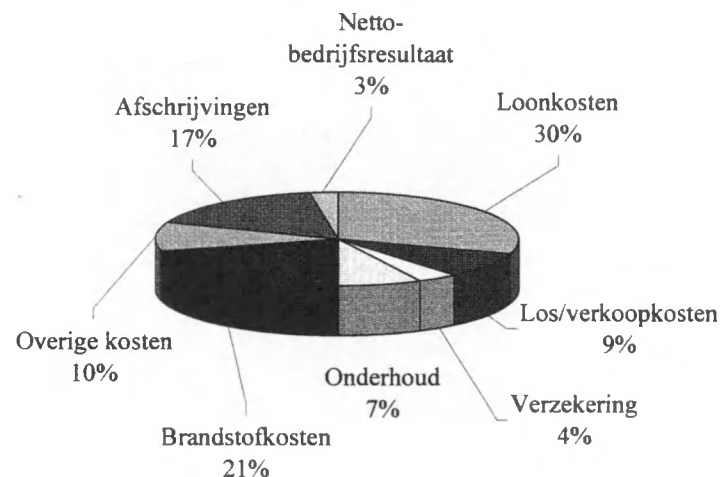
VISSERIJSECTOR IN ECONOMISCH PERSPECTIEF

Kostenevolutie Belgische reders ⁽¹⁾

Index kosten (1998 - 2002) bij constante besomming

Verdeling omzet 2002

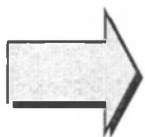

Sterk hogere brandstofkosten

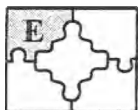
Meer afschrijvingen, minder onderhoudskosten

Bron: *Policy Research* op basis van data van 'Economic Performance of Selected European Fishing Fleets, annual report 2003'; Uitkomsten van de Belgische Zeevisserij 1998 – 2002 (Dienst Zeevisserij) en bottom-up data van boekhoudkantoor Morbee-Ballegeer

(1) Gedetailleerde kostenanalyse voor Belgische grote boomkor, kleine boomkor en kustvisserij in bijlage.

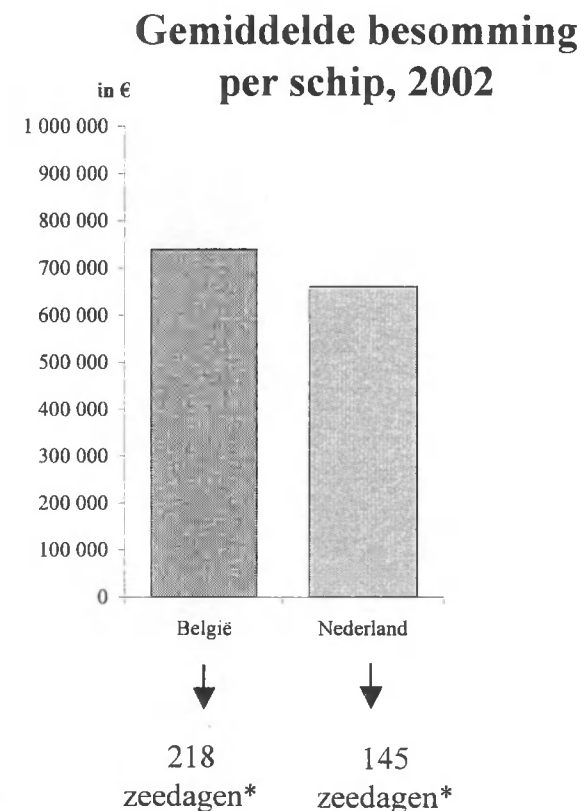
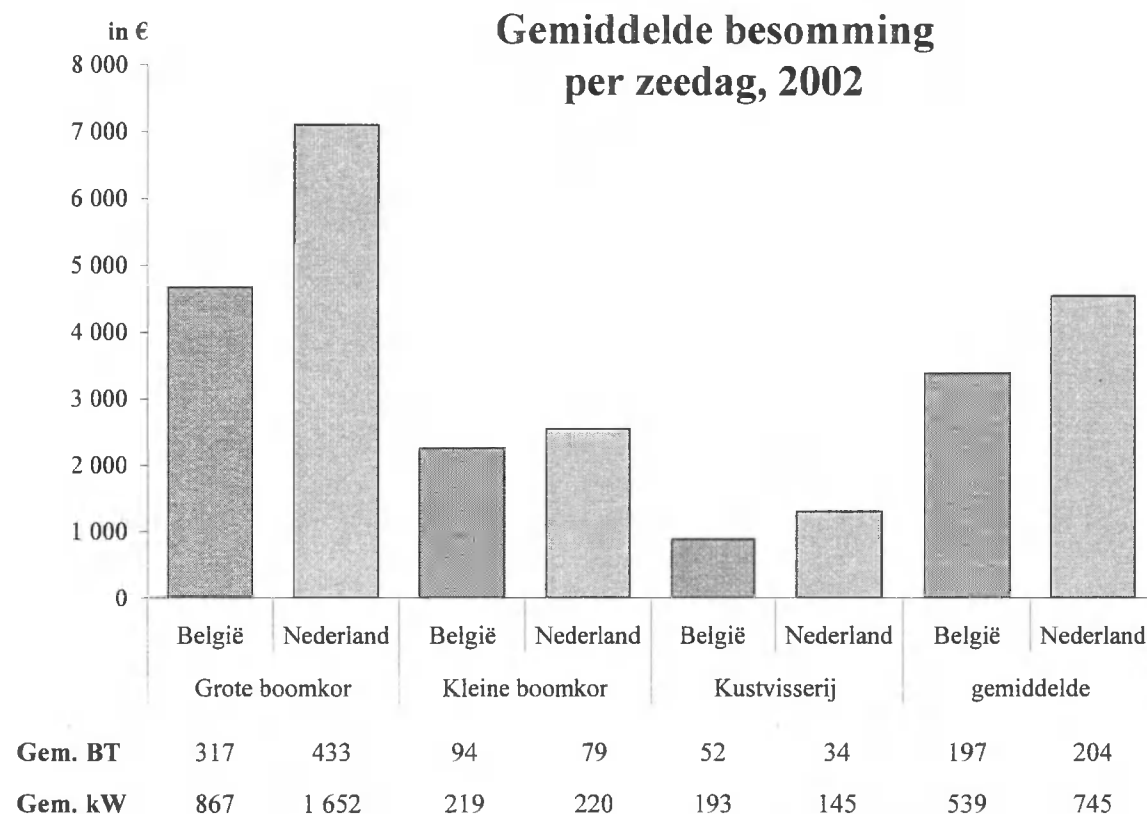

Hogere brandstofkosten en afschrijvingen worden gedeeltelijk opgevangen door kostenbesparingen op onderhoud en lonen

VISSERIJSECTOR IN ECONOMISCH PERSPECTIEF

Besomming België vs Nederland⁽¹⁾

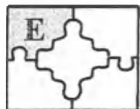
Bron: Policy Research op basis van data van 'Economic Performance of Selected European Fishing Fleets, annual report 2003'

* Detail evolutie aantal zeedagen in bijlage

(1) Enkel de Nederlandse kottervloot werd in beschouwing genomen om vergelijkbaarheid met de Belgische schepen te bekomen; de Nederlandse trawlvloot heeft een geheel eigen dynamiek.

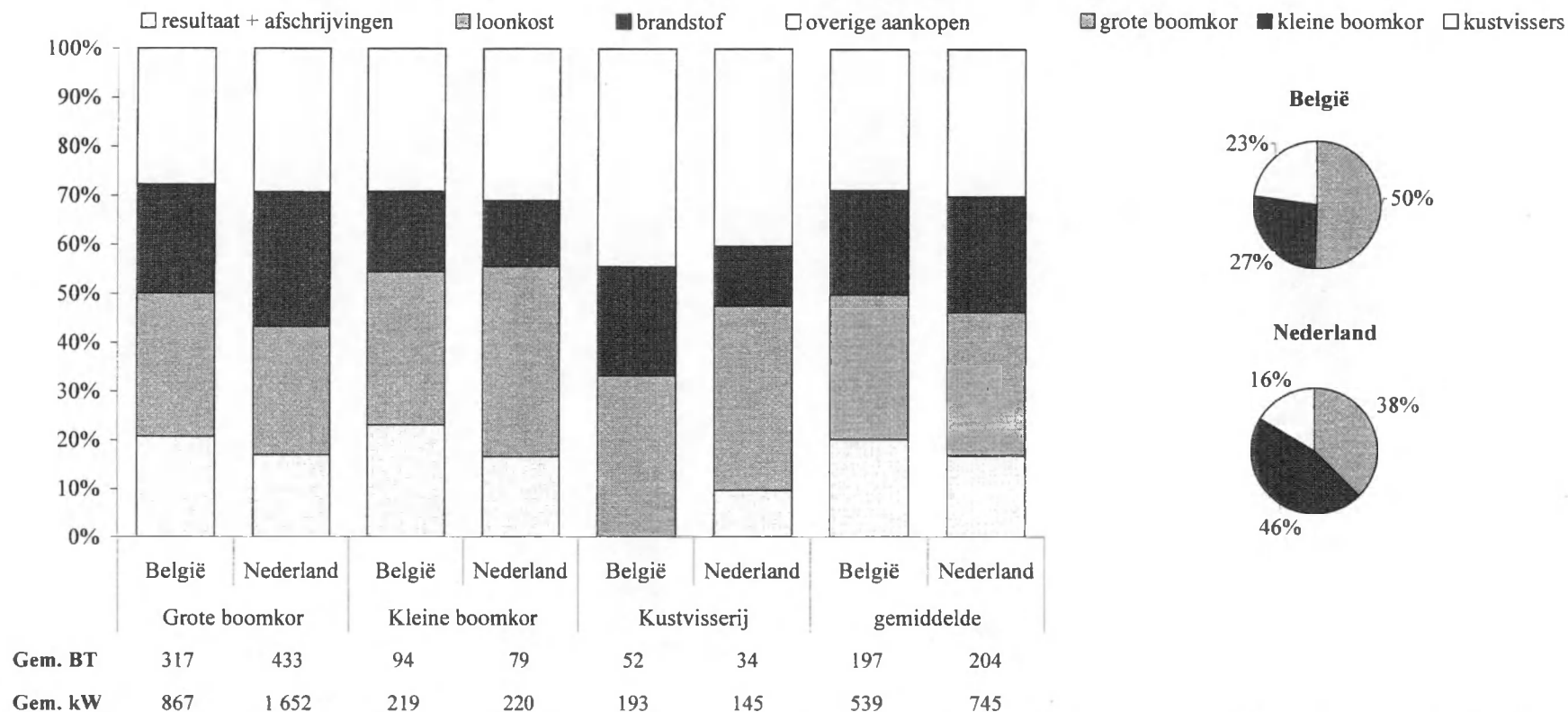

Belgische reders kennen een lagere besomming per zeedag,
maar realiseren gemiddeld 73 zeedagen meer per jaar
waardoor de besomming per schip uiteindelijk hoger is

VISSERIJSECTOR IN ECONOMISCH PERSPECTIEF

Kostenstructuur België vs Nederland⁽¹⁾, 2002

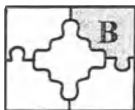
Bron: *Policy Research* op basis van data van 'Economic Performance of Selected European Fishing Fleets, annual report 2003'; Uitkomsten van de Belgische Zeevisserij 1998 – 2002 (Dienst Zeevisserij) en bottom-up data van boekhoudkantoor Morbee-Ballegeer

(1) Enkel de Nederlandse kottervloot werd in beschouwing genomen om vergelijkbaarheid met de Belgische schepen te bekomen; de Nederlandse trawlvloot heeft een geheel eigen dynamiek

Nederland kent andere bepaling van loonkosten (op basis van netto-besomming); vooral in 2000 (hoge brandstofkosten) heeft dit in Nederland geleid tot 'afwenteling' van kosten naar zeevarenden; zie ook bijlage 2

**België kent vooral een sterke aanwezigheid in grote boomkorsegment;
(Belgische) kustvisseren staan het meest onder druk**

VISSERIJSECTOR IN BELEIDSPERSPECTIEF

Beleidskader

Europees gemeenschappelijk visserijbeleid

1983 - 2002

Markt- en prijsbeleid

Structuurbeleid

Conserveringsbeleid

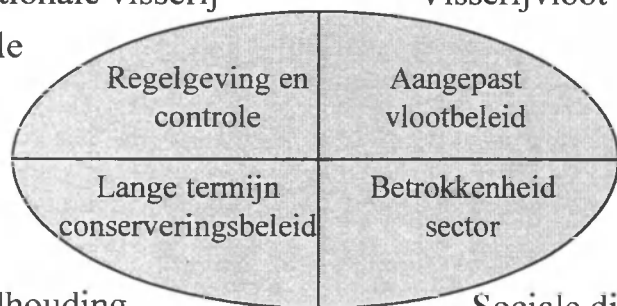
Externe visserijbeleid

Sinds 2003

Internationale visserij

Visserijvloot

Controle

Instandhouding

Sociale dimensie

Toegang tot wateren

Economisch beheer

Aquacultuur

Goed bestuur

Visserijbeleid in België

Federale bevoegdheden zijn sinds 1/1/2002 overgeheveld naar Vlaams minister voor Landbouw en Visserij

Nog steeds sommige materies op federaal niveau (bv. Noordzee, zeewaardigheid)

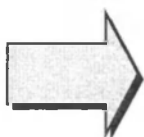
Beleid op papier sterk sturend, in praktijk onvoldoende controleerbaar

- Moeilijk werkbaar in praktijk (uur/dagplafonds)
- Vangst op zee: weinig effectief controleerbaar

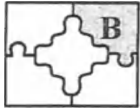
Regelgeving niet altijd eenduidig

- Onduidelijkheden vlootbeleid:
 - Visvergunning bij verkoop of inactiviteit van vaartuig
 - Visvergunning: verkoopbaar/waarde ?

Moeilijke bereikbaarheid administratie in weekend

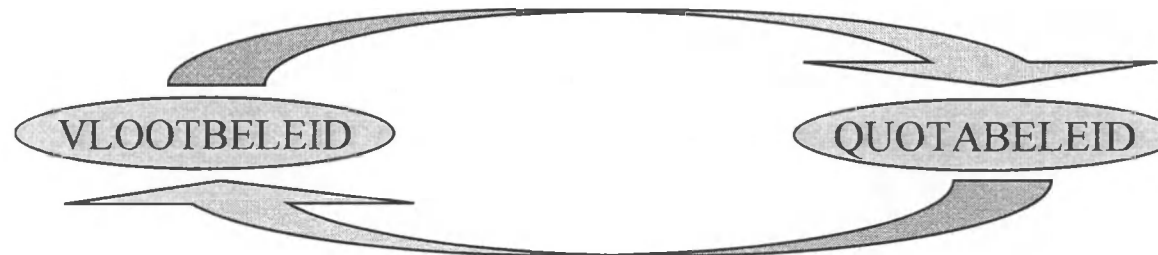

Vlaamse visserijbeleid wordt in sterke mate gestuurd door Europese regelgeving, in het bijzonder mbt vlootbeleid en vangstquota (TAC)

VISSERIJSECTOR IN BELEIDSPERSPECTIEF

Relatie vloot- en quotabeleid

Beleidskeuzes voor vlootbeleid beïnvloeden quotabeleid

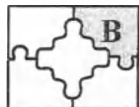
- Indeling en omvang segmenten heeft directe impact op verdeling quota's: bescherming van kleine vlootsegment in vlootbeleid betekent reservering van deel van quota voor kleinere vaartuigen

Beleidskeuzes voor quotabeleid beïnvloeden vlootbeleid

- Graad van specialisatie is determinerend voor diversiteit van vloot: beperkte ruimte voor specialisatie binnen huidige Belgische quotabeheersysteem heeft mede basis gelegd voor huidige vlootsamenstelling (boomkor)

Vloot- en quotabeleid staan in directe relatie tot elkaar; beleidskeuzes dienen steeds onderbouwd te worden vanuit beide perspectieven

VISSERIJSECTOR IN BELEIDSPERSPECTIEF

Situatie Belgische vloot

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	april 2004
#	139	128	127	130	130	125	126
BT	22 770	22 838	23 054	24 091	24 276	23 794	23 795
kW	63 941	63 453	63 355	66 347	67 774	67 090	67 311

Goede jaren => beslissingen voor
nieuwbouw met verhoging
tonnage/vermogen verhouding

Overschrijding MOP IV
doelstellingen/referentieniveau
(23 260 BT en 67 857 kW)

Reactie overheid: KB 31/12/99:
verlaging coëfficiënt BT/ kW
van 0.44 naar 0.30

Vraag voor ophoging MOP IV doelstel-
ling met circa 1 000 BT voor veiligheid

Ophoging MOP IV
doelstelling met 112 BT

Officiële situatie (visvergunningslijst)

23 795 BT	} + 423 BT
Ref. niveau: 23 372 BT en 67 857 kW	
67 311 kW	} - 546 kW

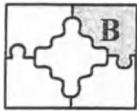
Werkelijke situatie ⁽¹⁾

24 066 BT	} + 694 BT	68 216 kW	} + 359 kW
Ref. niveau: 23 372 BT en 67 857 kW			

(1) Officiële situatie is deze volgens de visvergunningslijst van de Dienst Zeevisserij (inclusief recente BT aanpassingen voor N.88 en Z.70; werkelijke situatie is inclusief 'hangende licenties' (= ingeleverde vergunningen die binnen 3 jaar na inlevering terug geactiveerd kunnen worden)).

Belgische visserijvloot overschrijdt Europese referentieniveau licht (met 694 BT en 359 kW); de sector kan in die situatie geen FIOV/FIVA gelden ontvangen

VISSERIJSECTOR IN BELEIDSPERSPECTIEF

Huidig Belgisch quotabeheersysteem

Doelstellingen

- Respecteren Europees vastgelegde quota
- Eerlijke verdeling over reders ('iedereen gelijk')
- Spreiding van de aanvoer
 - Bewaken visbestanden
 - Prijsvorming in veilingen
- Maximale quotabenuutting

Voordelen

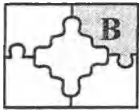
- Administratieve eenvoud
- Ruil met andere landen is eenvoudig
- Beperkte kapitalisatie

Nadelen

- Rederij kan slechts beperkt planning van visinspanningen opmaken
 - Beperkte besomming per zeedag door dagplafonds
 - Spreiding van aanvoer wordt door overheid 'input' gestuurd
- Reders kunnen niet steeds op meest ideale moment gaan vissen
- Specialisatie is niet mogelijk; wat geresulteerd heeft in 'eenzijdige' boomkorvloot
- Afrekening dagplafonds op basis van zeereis verlengt in praktijk zeereis vaak
 - Hogere exploitatiekosten: nadelige invloed op competitiviteit ten opzichte van reders in buitenland
 - Verhoogd risico voor economische discards: 'upgrading' (terugwerpen van -dode- vis)
- Complexe regelgeving en geen systematische controle (onvoldoende afdwingbaarheid)

Belgisch quotabeheersysteem vrij rigide; regelgeving is onnodig beperkend en zorgt voor competitief nadeel ten opzichte van buitenlandse reders

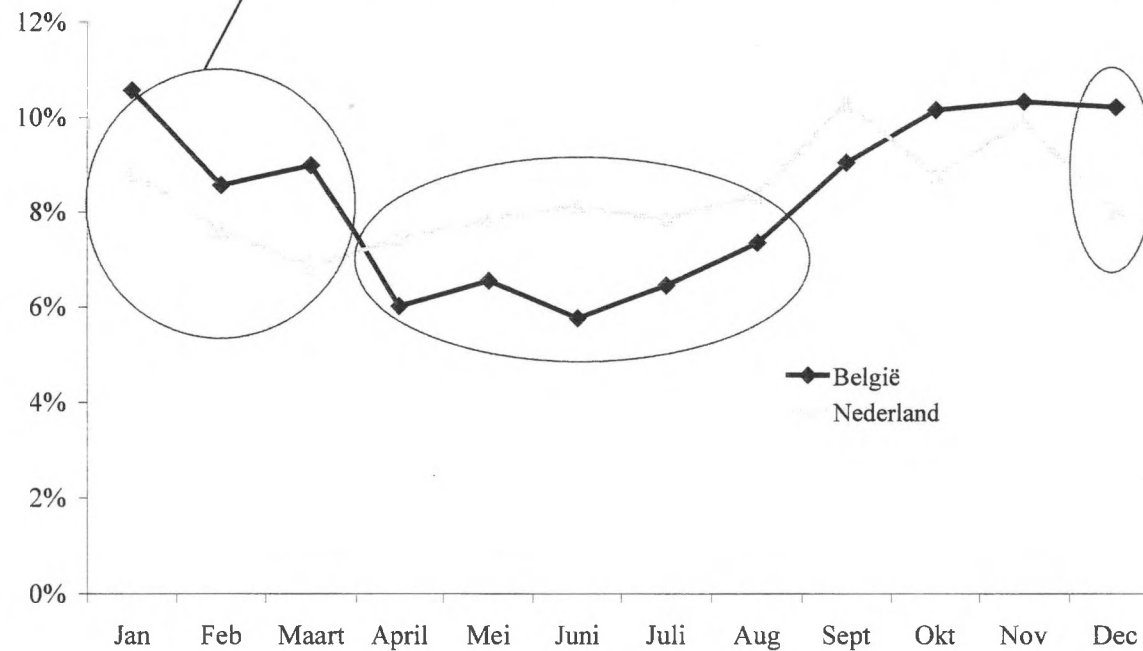
VISSERIJSECTOR IN BELEIDSPERSPECTIEF

Quotabeheersysteem: spreiding aanvoer (gemiddelde voor periode 2000 – 2002)

‘Rush for fish’

bv. schol in VIIde en VIIhjk: > 60% van totale vangst na 3 maanden

bv. tong in VIIe, VIIfg en VII hjk: circa 50% van totale vangst na 3 maanden

Bron: Aanvoer en besomming (1998 – 2002) en CBS, Statline (1998 – 2002)

‘Rush for fish’ tijdens eerste maanden merkbaar in bepaalde gebieden;
verblijf op zee in België 50% hoger dan in Nederland

VISSERIJSECTOR IN SOCIAAL PERSPECTIEF*

Wet van 5 juni 1928

Algemene wet: regelt arbeidsovereenkomsten aan boord van koopvaardij schepen

Sterk verouderd

- Onaantrekkelijk sociaal statuut
- Onvoldoende instroom

Aanpassingen sociaal
statuut zeevisser

Wet van 3 mei 2003

Fiscale maatregel

(via forfaitaire bedrijfsvoorheffing)

Verhouding tussen reder, schipper en visser wordt
helder vastgelegd (contract per zeereis)

Modernisering aanmonstering (virtueel ipv fysiek)

Geneeskundige verzorging

Verplaatsingskosten

Loonwaarborg

Beroep toegankelijk vanaf 15 jaar

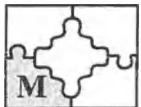
Extra middelen voor Zeevissersfonds

- Wachtlijst > 55 jaar (verminderde arbeidsgeschiktheid)
- Bestaanszekerheid (vanaf 45 jaar)
- Vorming
- 2e pensioenpijler (WAP)
- Hospitalisatie

* Activiteiten met het oog op het realiseren van sociale doelstellingen worden in eerste instantie door het Zeevissersfonds geïnitieerd.

Aangepast sociaal statuut geeft belangrijke basis voor continuïteit van
visserijsector

VISSERIJSECTOR IN MILIEUPERSPECTIEF

Ruimte om te vissen wordt steeds kleiner

- Beperking aantal zeedagen (Europese regelgeving)
- Andere activiteiten in Noordzee vereisen groter ruimtebeslag
 - Zandwinning
 - Windmolens
 - Toerisme

‘Gespannen’ dialoog tussen visserijsector en biologen

- Ad hoc ‘ecologie’ focus in plaats van integrale aanpak
- ‘Wetenschappelijk’ blijft monitoring van visstanden moeilijk
- Onvoldoende constructieve dialoog
- Weinig gemeenschappelijke visie over ‘verantwoord vissen’ uitgaande van TAC
- Monitoring van bijvangsten (‘discards’) dringt zich op: onderscheid tussen biologische en economische discards

Ruimte om te vissen bepaalt werkkader voor visserij; economische uitvoerbaarheid en sociale leefbaarheid verdient aandacht in beleidsbepaling

STERKTE ZWAKTE ANALYSE BELGISCHE VISSERIJSECTOR

DUURZAME VISSERIJ ?

	Economisch uitvoerbaar?	Administratief werkbaar?	Sociaal leefbaar?	Ecologisch aanvaardbaar?
<i>Zwakke punten</i>	<i>Dalende rendabiliteit</i> <i>Beperkte impact van reders op verkoopkanaal</i> <i>Onzekerheid en grote impact evolutie brandstofprijzen</i> <i>Dalende quota's en beperking aantal zeedagen*</i>	<i>Complexe reglementering</i> <i>Weinig effectieve controle</i> <i>Verouderde regelgeving</i> <i>Weinig impact op Europese beleid via Belgische lobby*</i>	<i>Onvoldoende instroom</i> <i>Problemen met vergoedingen / pensioenen, ziekte</i> <i>Eigenaar-schipper: resultaten wegen op privé- situatie</i>	<i>Kustvisserij¹ heeft momenteel negatieve invloed op stocks</i> <i>Overboord werpen van vis</i> <i>Rush for fish</i> <i>Dagplafonds houden onvoldoende rekening met verschillende periodes (paai)</i>
<i>Sterke punten</i>	Capaciteit vissersvaartuigen toegenomen Goede uitrusting en infrastructuur vissershavens Goede ligging visveilingen Toename visconsumptie	Testcases voor alternatief quotabeheersysteem	Vernieuwd sociaal statuut Extra middelen in Zeevisserfonds	Verdere exploitatie mbt selectieve vistechnieken

* Weinig of geen acties tot verbetering mogelijk (Gemeenschappelijk Visserijbeleid)

¹ inclusief recreatieve kustvisserij

Visserij kent momenteel enkele onzekerheden die een lange termijn duurzaam perspectief hinderen; voor overheid en sector ligt hier een gezamenlijke uitdaging

AGENDA

Analyse Belgische Visserij

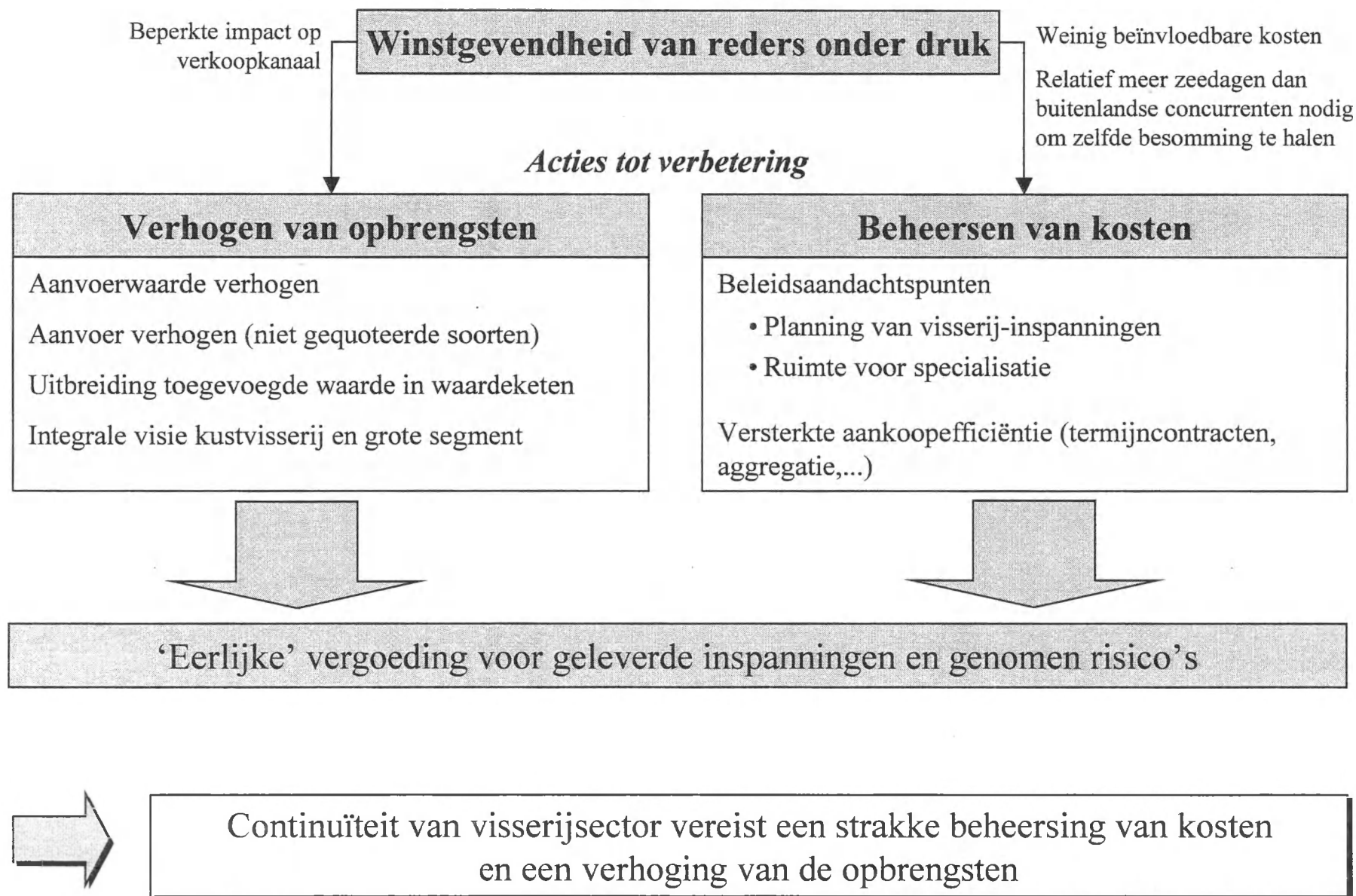
Naar een duurzame visserij

Bijlagen

- Kostenanalyse grote boomkor
- Vergelijking loonkosten België – Nederland
- Kostenanalyse kleine boomkor
- Kostenanalyse kustvisser
- Evolutie aantal zeedagen
- Inkomsten en uitgaven Productschap Vis

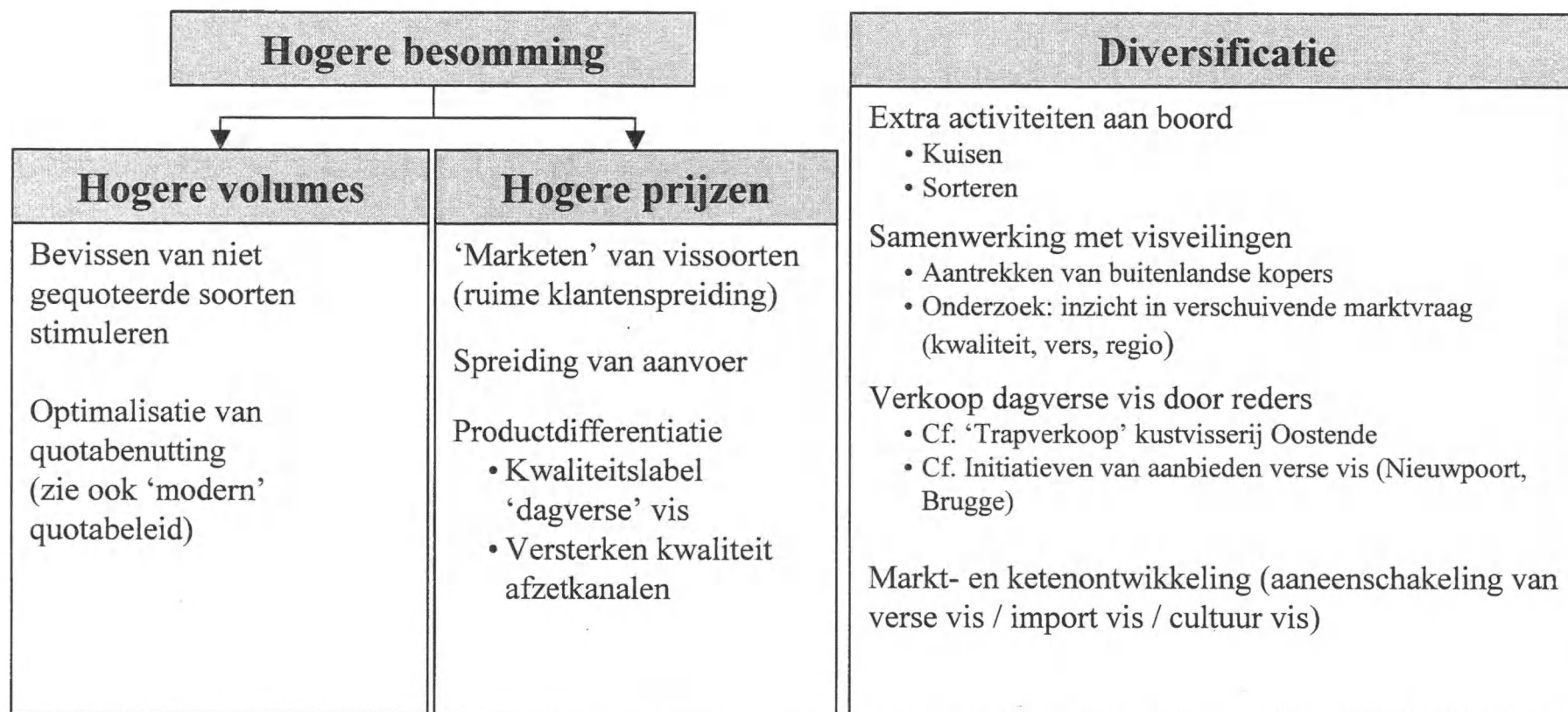
NAAR EEN ECONOMISCH UITVOERBARE VISSERIJSECTOR

Acties tot verbetering

NAAR EEN ECONOMISCH UITVOERBARE VISSERIJSECTOR

Verhogen van de opbrengsten

Afstemming van acties tussen verschillende segmenten

- Integrale visie (grote) boomkorvloot en kustvisserij

Opbrengsten van een reder kunnen worden verhoogd door waarde (vooral prijs) toename uit visvangst of door verbreding van de huidige activiteiten

NAAR EEN ECONOMISCH UITVOERBARE VISSERIJSECTOR

Beheersen van de kosten

Indekken tegen marktschommeling brandstofprijzen

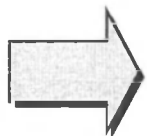
- Proefprojecten met alternatieve energiebronnen
- Onderzoek naar brandstofbesparende maatregelen
- Inventariseren mogelijkheden aankoopefficiëntie (termijncontracten, valutarisico's, aggregatie)

Continue monitoring van kostenniveaus

- Benchmark met andere landen (vergelijkbare vloot)
- Aankoopproces verder rationaliseren: focus op kosten voor herstellingen, verzekeringen, vistuig en telecom

Onderzoek naar impact van beleidskeuzes op kostenniveaus

- Quotabeheersysteem: dagplafonds, planning van visserij-inspanningen, 'rush for fish'
- Loonkosten: aantal zeedagen relatief hoog ten opzichte van besomming
- Vlootbeleid: mogelijkheid tot benutting investeringssteun (modernisering van vaartuigen)

Continue monitoring van kostenniveaus brengt up-to-date inzicht in knelpunten en biedt opportuniteiten voor uitwerken acties tot verbetering kostenbeheersing

NAAR EEN ECONOMISCH UITVOERBARE VISSERIJSECTOR

Rol visveilingen

Belgische visveilingen

- Zeer goede geografische ligging (Zeebrugge / Oostende)
- Nieuwpoort: kleinschalig (enkel voor lokale afzetmarkt) / toeristische functie

Evolutie naar samenwerkingsverbanden: bilateraal – netwerken (zoals bv. PEFA en in Nederland EFICE)

- Stabieler aanvoerpatroon zorgt voor stabielere prijzen
- Bundeling van aanvoerkrachten trekt groter koperspubliek aan
- Interne concurrentie
 - Promotie van ‘Belgische’ vis(veilingen) naar kopers toe
 - Vooral kwaliteitsvis zoals tong, rog, tarbot, griet
 - Extra toegevoegde waarde bieden: belang van logistiek centrum rondom veiling

Verkoopbevordering verse vis

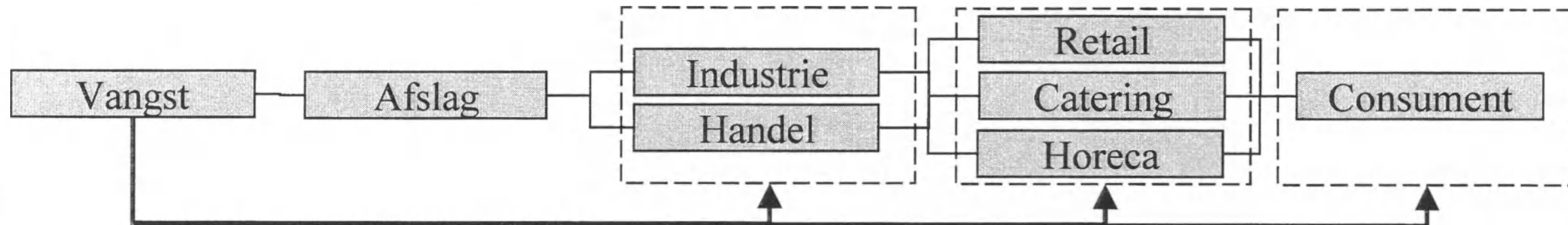
- Stimulans naar reders toe inzake aandacht voor kwaliteit van ‘verse’ vis

Visveilingen zijn ‘natuurlijke’ matchmaker waar aanbod en vraag elkaar ontmoeten; positionering in toekomst vooral op basis van ‘extra’ diensten

NAAR EEN ECONOMISCH UITVOERBARE VISSERIJSECTOR

Impact reders binnen totale toegevoegde waarde keten

Marktmacht van individuele reders en afslagen is relatief beperkt tegenover (internationale) marktpartijen in handel en industrie; versterking van hun positie noodzaakt bundeling van individuele krachten

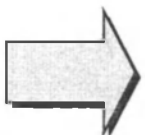
- Realiseren van stabiel aanbod
- Enkel mogelijk voor vissoorten met relatief significant belang in internationaal beschikbaar volume
 - Belgische reders / veilingen vertegenwoordigen een belangrijk aandeel van aanvoer van tong (aanvoer in Nederland hoger maar verspreid over meer veilingen)

Grote retailketens (Carrefour, Colruyt,...) hechten meer en meer belang aan ‘duurzame visserij’

- Nood aan transparante informatie mbt wijze visvangst (‘Verantwoord Vissen’), aandacht voor kwaliteit en versheid van product

Reders als ‘productexpert’: beter (gaan) inspelen op behoeften markt

- Afspraken mbt optimale aansluiting tussen vraag en aanbod

Grootste deel van toegevoegde waarde in visserijwaardeketen komt na afslag; marktmacht van individuele reders en afslagen momenteel vrij beperkt

NAAR EEN ADMINISTRATIEF WERKBARE VISSERIJSECTOR

Acties tot verbetering

Huidig beleid

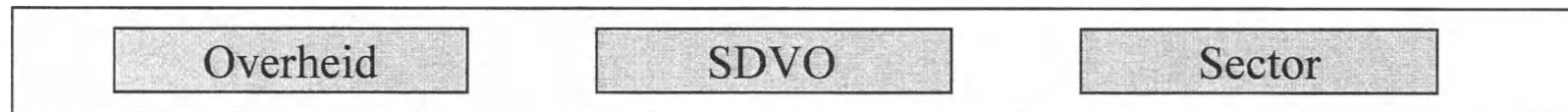
Beleid niet voldoende afdwingbaar

- Beleid op papier sterk sturend, in praktijk onvoldoende controleerbaar
- Regelgeving niet altijd eenduidig
- Moeilijke bereikbaarheid administratie in weekend

Sector voor overheid niet eenduidig herkenbaar

- Wie vertegenwoordigt wie?
- Veel verschillende meningen (grote / kleine segment / individuele reders)
- Ten dele weg van conflict (beroepsprocedure), eerder dan weg van diplomatie

Duurzaam beleid

Afdwingbaar beleid

Regelgeving eenvoudiger en transparant

- Uniek loket: administratieve vereenvoudiging
- Vlootbeleid: wegwerken onzekerheden mbt inactieve schepen in functie van Europees referentieniveau
- Arbeidscontracten en prestatie-gegevens: centraal verzamelpunt

Strategische issues vereisen sterkere 'sector' binding

Spreeken met één stem

Verschillende belangen (groot/klein) in balans brengen

Overleg met sector: bespreekbaar maken quotabeleid

- Evaluatie van verschillende alternatieven
- Evolutie naar 'modern' quotabeleid

Afdwingbaar beleid kan worden gerealiseerd door nauwe samenwerking en overleg tussen sector en overheid

NAAR EEN ADMINISTRATIEF WERKBARE VISSERIJSECTOR

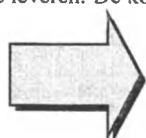
Realiseren van een aanvaardbare vlootomvang

<i>Teveel van 712 BT en 359 kW</i>		
Administratieve oplossing	Verkoop buiten EU	Sloop
Verwijderen van niet actieve schepen uit visvergunningslijst (art 15*) Voordelen • Kost overheid geen geld • Korte termijn oplossing dat ook potentiële problemen van hangende licenties opvangt • FIOV/FIVA steun terug beschikbaar Nadelen • Geen 'opbrengst' voor vergunning uit verkoop (curator) • Geen mogelijkheid voor bijkomend vermogen voor individuele reders; sector als geheel behoudt wel alle vangstrechten	Vergunning kan geschrapt worden van visvergunningslijst (art 12*) Voordelen • Kost overheid geen geld • Korte termijn oplossing dat ook potentiële problemen van hangende licenties opvangt • FIOV/FIVA steun terug beschikbaar Nadelen • Geen opbrengst voor vergunning uit verkoop • Geen mogelijkheid voor bijkomend vermogen voor individuele reders; sector als geheel behoudt wel alle vangstrechten	Voordelen • Vergoeding voor reders Nadelen • Kost geld voor overheid • Kan enkel voor actieve schepen • Probleem niet-actieve schepen onopgelost • Referentieniveau kan dalen Samenvoeging Voordelen • Vergoeding voor reders • Verdeling vermogen Nadelen • Transactie moet in één keer gebeuren • Gevaar 'opkoop' kleine schepen

Duurzame oplossing	
Eenduidige regelgeving	Toetsing vooraf
Effectieve controle	Licenties voor startende vissers?

*Art 15 KB Visvergunning: "Visvergunning vervalt wanneer vissersvaartuig niet minstens 3x in de 6 maanden in een Belgische haven aanloopt en er dan minstens 24 uur verblijft. Tussen 3 al dan niet opeenvolgende aanlopen moet er een periode van minimaal 10 dagen zijn."

Art 12 KB: "Bij verandering van eigenaar van een vissersvaartuig waarvoor een visvergunning werd afgeleverd, vervalt de visvergunning en dient de verkoper de vergunning bij de Dienst in te leveren. De koper kan aldaar een nieuwe vergunning bekomen onverminderd het bepaalde bij artikel 7(...) van dit besluit"

Door verwijdering van niet-actieve schepen (of via verkoop buiten EU) zou urgent probleem omtrent vlootcapaciteit per direct zijn opgelost

NAAR EEN ADMINISTRATIEF WERKBARE VISSERIJSECTOR

Aanbevelingen voor een optimaal quotabeheersysteem

Huidig systeem

- Beperkte planning van visinspanningen mogelijk
- Uur/dagplafonds vaak moeilijk werkbaar in praktijk en niet effectief voor beoogde doel (stimuleren economische discards)
- Complexe regelgeving en controle niet voldoende effectief
- Werking van quotacommissie: onvoldoende verantwoordelijkheid bij sector

Duurzaam systeem

Meer flexibiliteit voor Belgische reders

- Specialisatie (vissoorten/visgronden) mogelijk maken
- Planning van visinspanningen mogelijk maken ('Visplan')
- Afstappen van administratief verblijf op zee om dagplafonds te respecteren

Evaluatie van alternatieve quotabeheersystemen via testcases

- Cfr. individuele quota voor schol in Noordzee
- Evaluatie door alle betrokkenen (overheid, sector, biologen)

Heldere regelgeving in lijn met controle

- Regelgeving moet afdwingbaar zijn
- Alternatieve regelgeving dient bespreekbaar te zijn

Quotabeleid dient schaarse middelen eerlijk te verdelen en neveneffecten zoals 'rush for fish'/economische discards trachten te vermijden

NAAR EEN ADMINISTRATIEF WERKBARE VISSERIJSECTOR

Informatiestroom centraal via werkgeversorganisatie

INFORMATIE	INFORMATIESTROOM	
	Voor medio 2004	Vanaf medio 2004
Verkeerstechnische informatie (nr schip, thuishaven, BT, kW,...)	Reder ⇒ FOD Mobiliteit	Werkgevers Organisatie (erkend sociaal secretariaat) ⇒ FOD Mobiliteit ⇒ Administratieve erkenningscommissie
Inschrijving van zeeman (arbeidscontract: naam, loon, tijdstip van inscheping,...)	Reder ⇒ FOD Mobiliteit	
Beheer van brevetten Geleverde prestaties (aantal zeedagen)	Reder ⇒ FOD Mobiliteit	
DIMONA aangifte	Voor en na:	Reder ⇒ sociaal secretariaat ⇒ RSZ

Reder blijft verantwoordelijk voor correctheid en doorsturen van informatie aan bevoegde instanties

Alle informatie gebundeld in één verzamelpunt

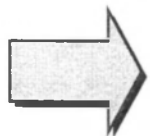
Werkgeversorganisatie fungeert voornamelijk als (digitaal) verzamelpunt en doorgeefluik van informatie; verwachtingspatroon van FOD Mobiliteit moet precies gekend zijn

NAAR EEN ADMINISTRATIEF WERKBARE VISSERIJSECTOR

Voorbeeld Productschap Vis in Nederland (I)

Raakvlak tussen overheid en sector

- Informeren
 - In kaart brengen van belangrijke ontwikkelingen inzake politiek, beleid en praktijk in binnen- en buitenland via persberichten, algemene en gespecialiseerde nieuwsbrieven, jaarverslag, statistisch overzicht, beleidsnotitie, symposia, website
- Beleidssturing
 - Overleg met sector, overheid, milieubewegingen en maatschappelijke groeperingen (zowel nationaal als internationaal)
 - Belangen, mogelijkheden, wensen en verplichtingen van de verscheidene actoren kennen
 - Productschap subsidieert onderzoek naar gevolgen van huidige praktijk, effecten van beoogd beleid, innovatieve ontwikkelingen
- Regelgeven
 - Zelfstandig beleid maken op gebied van kwaliteit, keuring, onderzoek en handel op basis van gedegen onderzoeks- en praktijkkennis
 - In opdracht van overheid: omzetten Europese wetgeving in Nederlandse wetten
- Controleren
 - Vooral op de afslagen: onder andere controle op aanvoer, versheid, grootte en prijsregelingen

Productschap Vis in Nederland positioneert zich op een raakvlak
tussen sector en overheid

NAAR EEN ADMINISTRATIEF WERKBARE VISSERIJSECTOR

Voorbeeld Productschap Vis in Nederland (II)

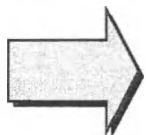
Organisatie

- Bestuur
 - Paritaire samenstelling
 - Brede vertegenwoordiging: zowel vissers, kwekers, afslagen, handelaren, verwerkende industrie, detailhandel
 - Ook vertegenwoordigers van overheid: Landbouw, Natuurbeheer en Visserij / Economische Zaken / Sociale Zaken en Werkgelegenheid / Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Commissies
 - Deskundigen uit de sector + secretaris van het secretariaat van het Productschap
 - Verschillende commissies zoals detailhandel, internationale zaken, kwaliteit, PR, sociaal-economische aangelegenheden, productcommissies (garnalen, mossel,...)
- Secretariaat
 - Uitvoering van lopende zaken die voortvloeien uit beleid dat is vastgesteld door bestuur
 - Circa 70 mensen

Financiële middelen⁽¹⁾

- Vanuit sector: heel de cluster investeert in gezamenlijke belangenbehartiging (verplichting)
 - Huishoudelijke heffingen: voor algemene diensten van Productschap
 - Bestemmingsheffingen: voor speciale fondsen zoals het promotiefonds, onderzoeksfonds en onderwijsfonds; dienen vooraf te worden goedgekeurd door Europese Commissie
- Vanuit overheid: vergoeding voor activiteiten die het Productschap voor de overheid uitvoert

(1) In bijlage wordt een overzicht van de inkomsten en uitgaven van het Productschap gegeven

Brede vertegenwoordiging van Nederlandse visserijcluster
investeert in gezamenlijke belangenbehartiging

NAAR EEN SOCIAAL LEEFBARE VISSERIJSECTOR

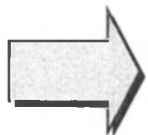
Acties tot verbetering

Vissersberoep aantrekkelijker maken zodat voldoende instroom verzekerd is

- Sociaal statuut
 - Verzekeringen
 - Premies
 - Pensioenen
- Maatregelen ter bevordering van veiligheid aan boord
- Opleiding van bestaande vissers: sociale promotie
- Stimuleren van onderzoek en stages van studenten met betrekking tot visserijcluster
- Promotie van zeevisserijonderwijs: opleiding tot visser
- Mogelijkheden voor jonge starters: wegwijs in investeringsfondsen

Monitoring van sociale aspecten van vissersberoep

- Koopkracht van visser
- Benchmark met andere sectoren

Aangepast sociaal statuut maakt vissersberoep aantrekkelijker; continue monitoring is noodzakelijk om tijdig aanpassingen door te kunnen voeren

NAAR EEN ECOLOGISCH AANVAARDBARE VISSERIJSECTOR

Acties tot verbetering

Huidige situatie

- 'Sportvisserij' belangrijke belasting voor kuststreek
- Visbestanden onder druk
- Integratie van ruimte aanspraak voor wat betreft Noordzee binnen EEZ (Exclusive Economic Zone)

Gemeenschappelijke visie omtrent gebruik Noordzee

- Dialoog met minister van Noordzee en andere betrokken partijen (bagger, toerisme, windmolens, zandwinning, ...)
- Spreken met één stem vanuit sector (cf. beroepsprocedures individuele vissers)
- Zoeken naar win-win situatie

Onderzoek naar milieu-vriendelijke vismogelijkheden

- Selectieve vistechnieken
- Rationeel energieverbruik

Label (certificaat) voor ecologisch verantwoord vissen

- Creëren van draagvlak voor ecologische waarden
- Soort certificering (cf. ISO)
- Tegengaan van 'overboord werpen' van vis (onderscheid tussen biologische en economische discards)
- 'Rush for fish' tegengaan door aangepast quotabeleid

Monitoring van de visbestanden

- Constructieve dialoog en samenwerking tussen biologen en vissers

Ecologische aspecten dienen in evenwicht te zijn met economische uitvoerbaarheid en sociale leefbaarheid

NAAR EEN ECOLOGISCH AANVAARDBARE VISSERIJSECTOR

Project 'ecologische visserij' (Departement Zeevisserij)

Doel: ontwikkelen, introduceren en promoten van meer duurzame en milieuvriendelijke visserijtechnieken voor de Belgische zeevisserij

Acties:

- Inventarisatie van alternatieve, milieuvriendelijke visserijmethodes
- Analyse toepasbaarheid van deze technieken in Vlaamse context
- Reduceren teruggooi in boomkorvisserij
- Testen en introduceren van volledig nieuwe, alternatieve visserijmethodes
- Sensibiliseren van sector voor milieuproblemen verbonden aan huidige technieken / promoten van nieuwe technieken

Rol SDVO:

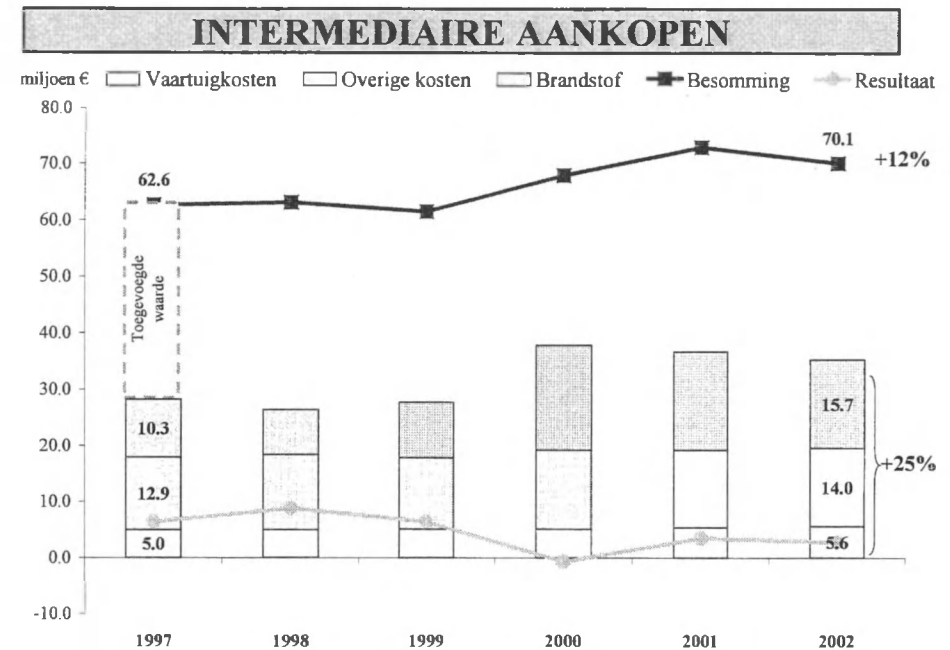
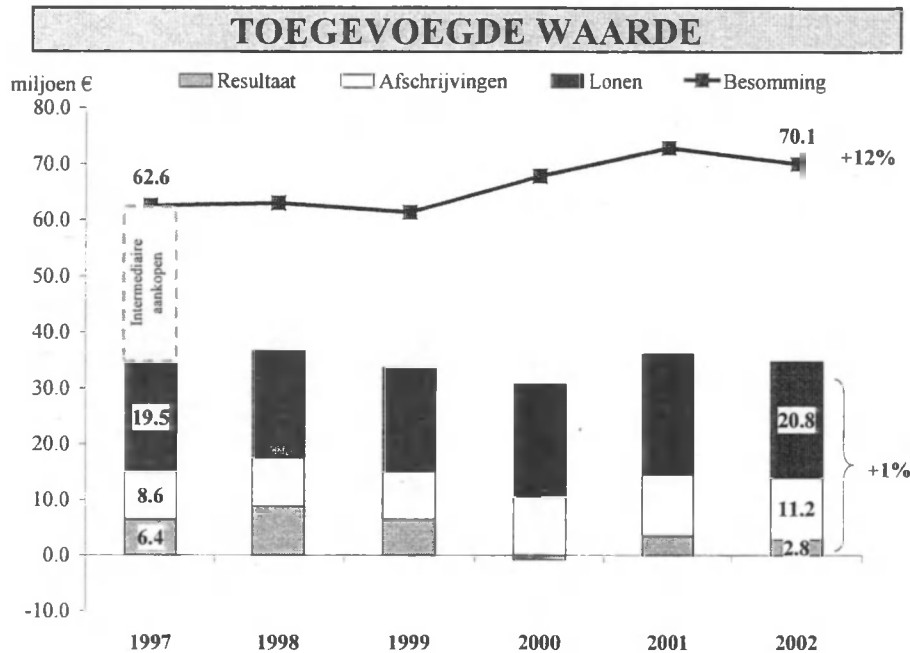
- Relatie naar beleid en sector
- 'Duurzame' visserij dient volledige lading te dekken: ecologische aspecten in juist evenwicht plaatsen tov economische, sociale en administratieve aspecten

BIJLAGEN

Bijlage 1	Kostenanalyse grote boomkor
Bijlage 2	Vergelijking loonkosten België – Nederland
Bijlage 3	Kostenanalyse kleine boomkor
Bijlage 4	Kostenanalyse kustvissers
Bijlage 5	Evolutie aantal zeedagen
Bijlage 6	Inkomsten en uitgaven Productschap Vis

BIJLAGE 1

Kostenanalyse grote boomkor

Bron: Policy Research op basis van data van 'Economic Performance of Selected European Fishing Fleets, annual report 2003'; Uitkomsten van de Belgische Zeevisserij 1998 – 2002 (Dienst Zeevisserij) en bottom-up data van boekhoudkantoor Morbee-Ballegeer

Aandeel toegevoegde waarde ten opzichte van besomming daalt van 55% in 1997 naar 50% in 2002

Toename kosten bijna volledig toe te schrijven aan hogere brandstofkosten

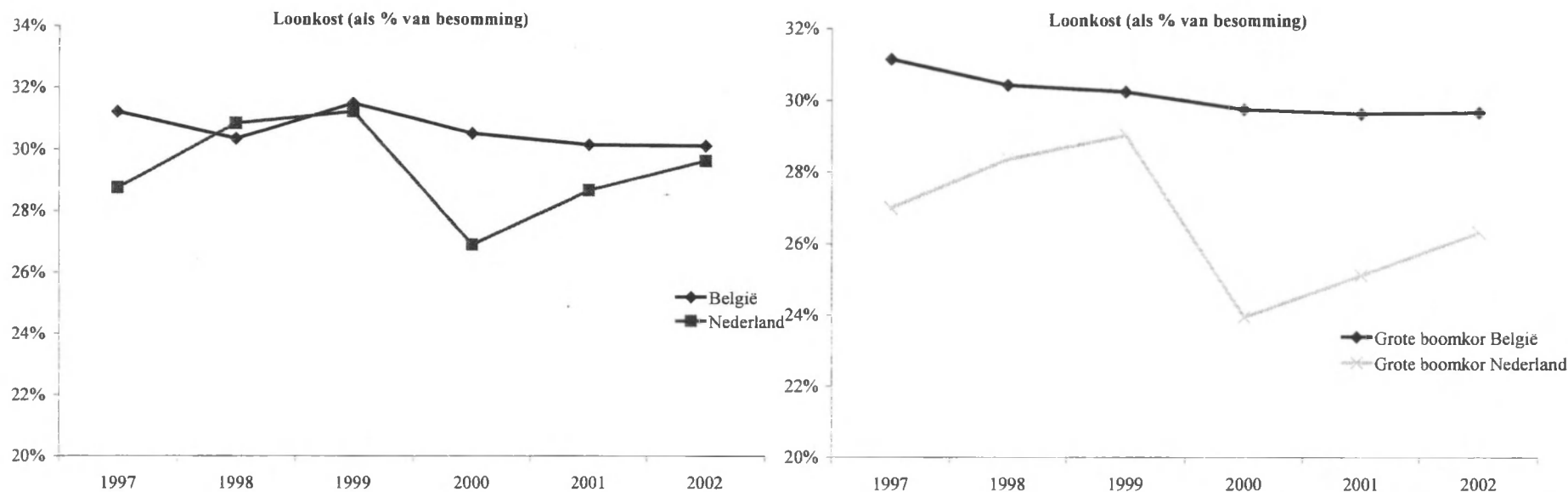
Bedrijfsresultaat licht afgenomen

Omzet licht toegenomen in periode 1997 – 2002;
brandstofkosten sterke druk op bedrijfsresultaat in jaar 2000

BIJLAGE 2

Vergelijking loonkosten België vs Nederland (1)

Bron: *Policy Research* op basis van data van 'Economic Performance of Selected European Fishing Fleets, annual report 2003'; Uitkomsten van de Belgische Zeevisserij 1998 – 2002 (Dienst Zeevisserij) en bottom-up data van boekhoudkantoor Morbee-Ballegeer

(1) Enkel de Nederlandse kottervloot werd in beschouwing genomen om vergelijkbaarheid met de Belgische schepen te bekomen; de Nederlandse trawlervloot heeft een geheel eigen dynamiek

België en Nederland kent voor totale vloot gelijkaardige loonkost als % van besomming; in Nederland wordt hogere brandstofkost deels 'afgewenteld' op bemanning (2000)

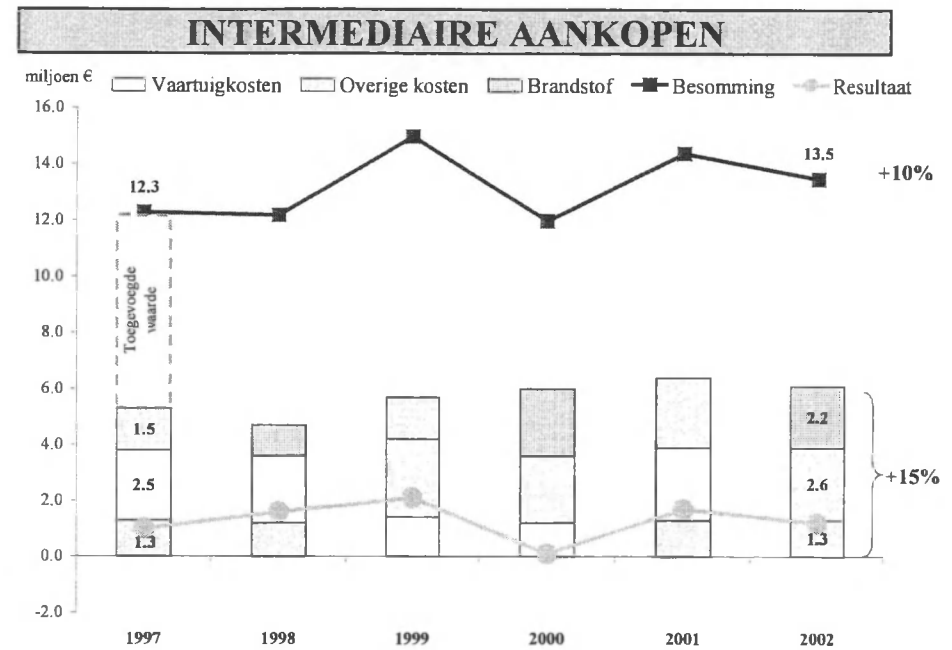
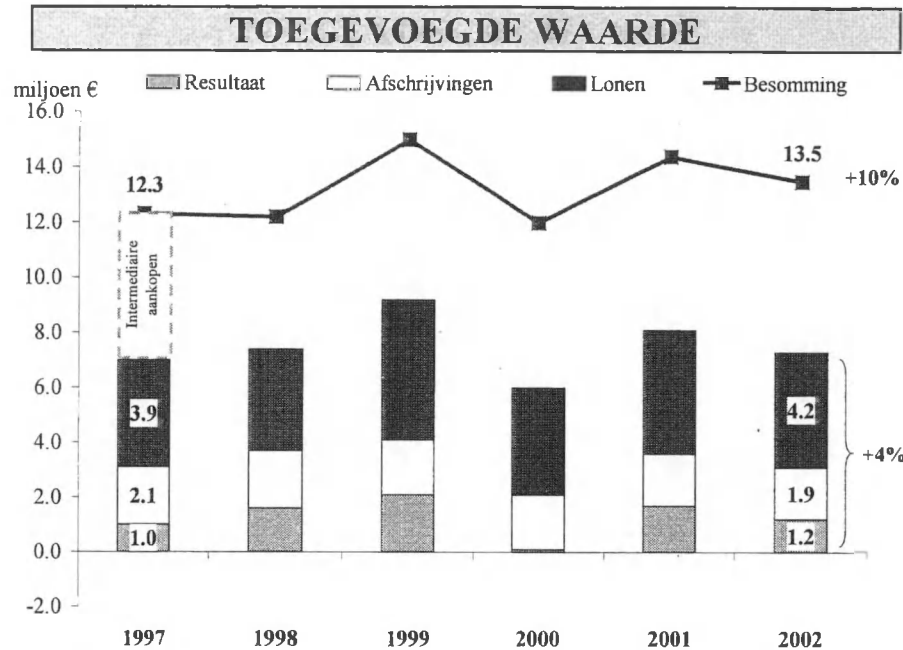
Voor grote boomkor ligt loonkost als % van besomming in België hoger dan in Nederland

Loon van bemanning in Nederland als % van netto-besomming,
in België wordt loon berekend tov bruto besomming

BIJLAGE 3

Kostenanalyse kleine boomkor

Bron: Policy Research op basis van data van 'Economic Performance of Selected European Fishing Fleets, annual report 2003'; Uitkomsten van de Belgische Zeevisserij 1998 – 2002 (Dienst Zeevisserij) en bottom-up data van boekhoudkantoor Morbee-Ballegeer

Aandeel toegevoegde waarde ten opzichte van besomming daalt van 57% in 1997 naar 53% in 2002

Lonen in lijn met omzetevolutie

Toename kosten bijna volledig toe te schrijven aan hogere brandstofkosten

Bedrijfsresultaat 2002 op gelijk niveau dan 1997

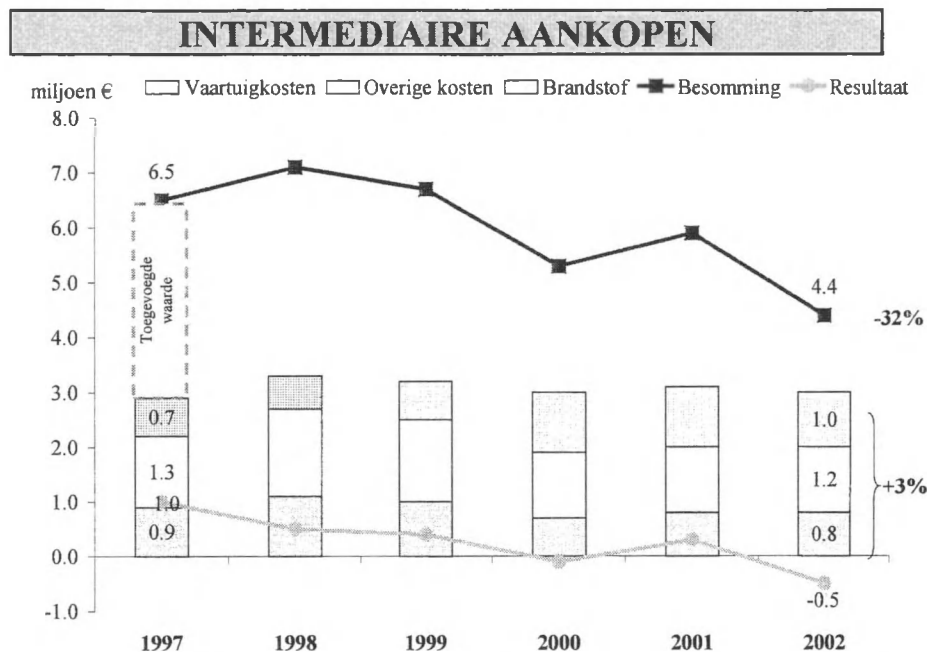
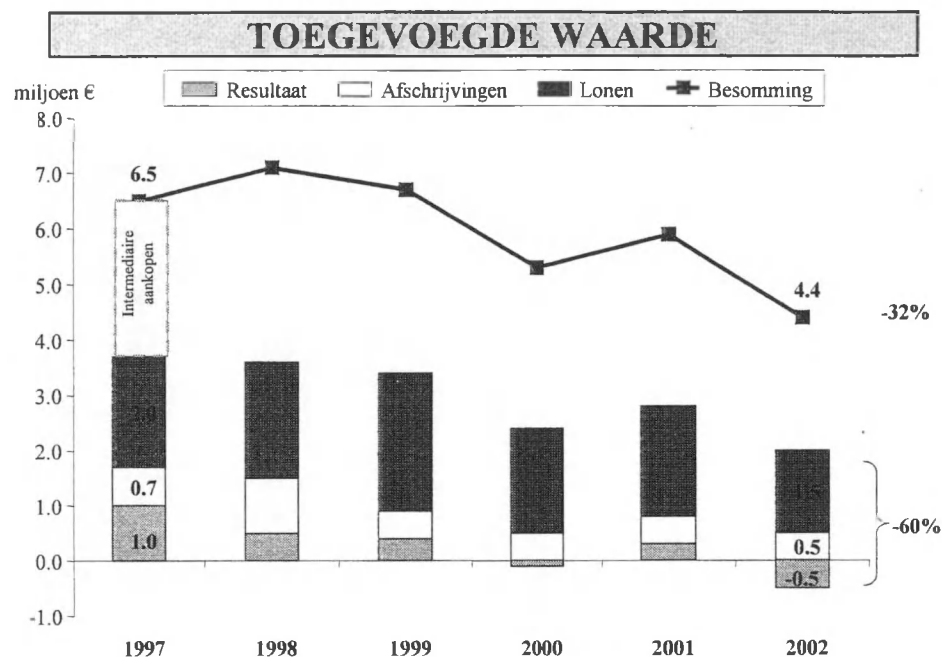
- In constante prijzen: negatieve evolutie
- Jaar 2000: resultaat 'nul'

Omzet- en kostenevolutie zijn vergelijkbaar; door hogere brandstofkosten toch kleine afname van toegevoegde waarde aandeel

BIJLAGE 4

Kostenanalyse kustvisserij

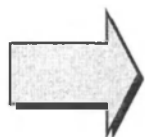

Bron: Policy Research op basis van data van 'Economic Performance of Selected European Fishing Fleets, annual report 2003'; Uitkomsten van de Belgische Zeevisserij 1998 – 2002 (Dienst Zeevisserij) en bottom-up data van boekhoudkantoor Morbee-Ballegeer

Aandeel toegevoegde waarde ten opzichte van besomming daalt van 56% in 1997 naar 33% in 2002

Sterke omzetsdaling bij vrijwel gelijkblijvend kostenniveau

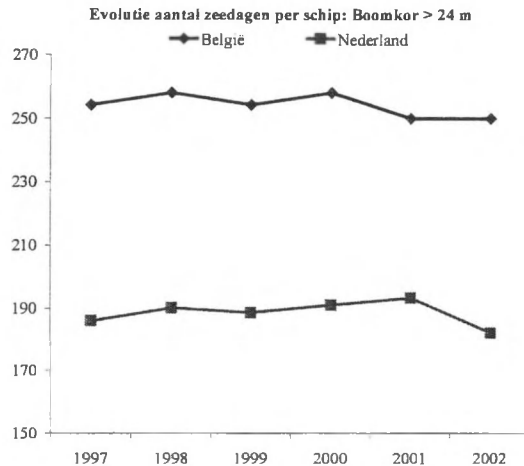
Sterke daling van bedrijfsresultaat

Belgische kustvisserij kende negatieve evolutie in periode 1997 – 2002; omzet daalt sterk bij gelijkblijvend kostenniveau

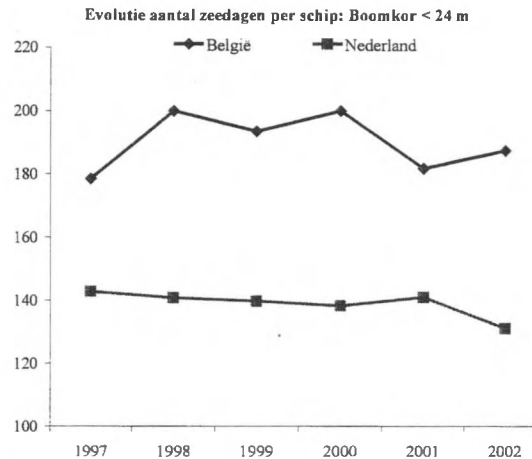
BIJLAGE 5

Evolutie aantal zeedagen

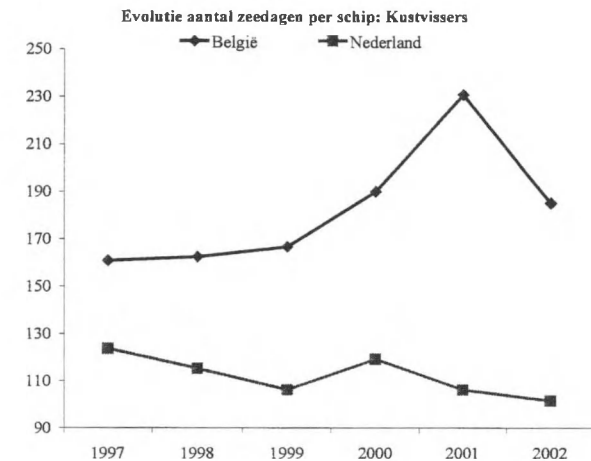
Aantal zeedagen van grote boomkor blijft zowel in Nederland als in België vrijwel constant

Belgische grote boomkor gemiddeld 66 dagen meer op zee in periode 1997 - 2002

Aantal zeedagen van kleine boomkor neemt in België met 9 toe en in Nederland met 12 af

Belgische grote boomkor gemiddeld 51 dagen meer op zee in periode 1997 - 2002

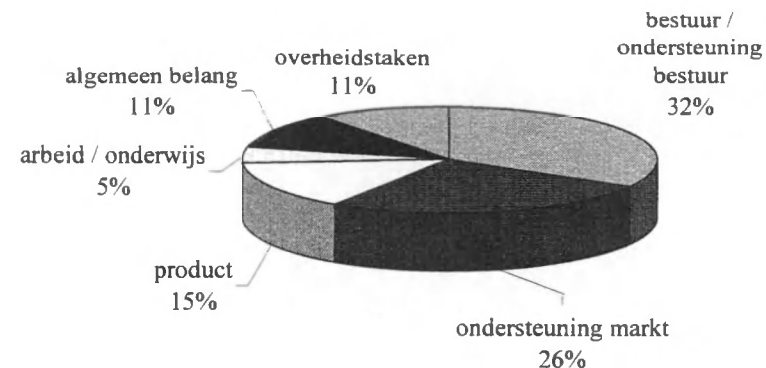
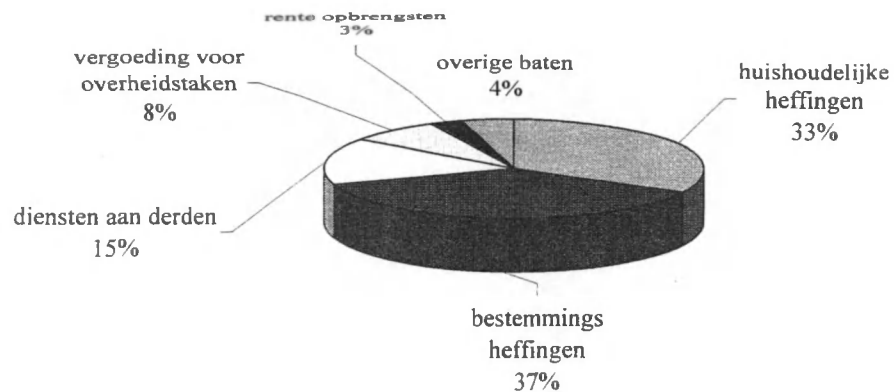

Aantal zeedagen van kustvisser neemt in België met 24 toe en in Nederland met 22 af

Verskil in aantal zeedagen tussen Belgische en Nederlandse kustvisser groeit van 37 dagen in 1997 naar 84 dagen in 2002 (met piek van 125 dagen in 2001)

Verskil in aantal zeedagen per schip tussen Belgische en Nederlandse reders groeit van ongeveer 49 dagen in 1997 naar 73 dagen in 2002

Productschap Vis heeft een reserve opgebouwd van € 5.7 miljoen

- Biedt mogelijkheden om negatieve jaarresultaten op te vangen

Bron: jaarverslag Productschap Vis, 2003

Productschap Vis verwerft 70% van haar middelen uit heffingen; ongeveer een vierde van de aangewende middelen betreft marktondersteunende projecten

14 juni 2004

© Policy Research Corporation

44

BIJLAGE 5

Evolutie aantal zeedagen